

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Praxis Beneficiorvm D. Petri Rebvffi Montispessvlani
Ivrvvm Doct. Ac Comitiss, Ivrisqve Pontificii Ordinarii
Professoris Paris. & ibidem in supremo Senatu Causarum
Patroni**

Rebuffi, Pierre

Coloniae, 1610

V. Quæst. An contranenientes[sic!] Concordatis sint tuti in foro
conscientiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63686](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63686)

animos odio habentes mala. z. Mach. c. 3. Faxit itaque benignus D E V S, vt sub isto Nostro CLEMENTE pacifico, & in pace procuranda prorsus admirabili Pontifice etiam Germani liberentur per sacras leges ab imminenti ruina periculo; illamque resument erga sanctam Sedem obseruantiam, quam maiores nostri tot Imperatores, Reges, Principes, tanto studio illustrarunt.

42 Proinde redeundo ad propositum nostrum, præmissorum intuitu plus satis manifestum euadit, quod minime conueniat Germanorum integritati opponere non vsum suis Concordatis; quæ non solum non minus firmum habent decretum, quam aliæ ordinationes Apostolicæ, sed etiam in §. quouens, &c. specialiter prouisum existit, quod hæc obseruantia Concordatorum omnino durare debeat, donec de consensu Nationis in Concilio aliud ordinatum fuerit: Verba dicti §. sunt clara, ibi: à Calendis Iunii proxime futuri ipsa (Ordinatio) currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ Nationis aliter fuerit ordinatum. Et in §. taxæ autem. Darei que hæc obseruantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius Nationis consensu contingat immutari.

43 Quinto principaliter notandum, quod Episcopi, Prælati, & Ordinarii contra Concordata allegantes non vsum, verè incidunt in Scyllam, volentes fugere Charibdim. Vbi enim exeunt CONCORDATA, ibi intrant Reseruaciones Regularum Cancellariæ: quæ reseruaciones cum sint ampliores, & Ordinariis duriores, non expedit nobis, vt à Concordatis recedentes alium ingrediamur labyrinthum. Id namq; pro indubitato habemus, reseruacionibus Regularum Cancellariæ quas quilibet Pontifex in signum supræmæ potestatis, in Principio Pontificatus mandato suo firmat, nihil opponi posse, nisi specialia Nationum Concordata. Sum. in pro. em. Reg.

44 Firma itaque ex his manet Conclusio, contra Concordata non posse opponi

exceptionem de non vsu.

Ad argumentum in contrarium negatur Pontifices acquiescere huic contrauentioni. Quacumq; etenim occasione data, Pontifices semper declararunt, & Rota sæpius iudicauit, omnes, & quascumq; prouisiones contra Concordata ab Ordinariis attentatas fuisse nullas, & irritas, vt manifestè patet tum ex supradictis, tum ex infra scriptis decisionibus, tum maxime ex bulla illa Clementis VII. supraposita.

QVÆSTIO. V.

An accipientes, & retinentes beneficia ab Ordinariis collata, contratenorem Concordatorum, sint securi, possintq; excusari in foro Conscientiæ.

Pro excusatione huiusmodi prouisionum facere videtur cum primis doctrina Flam. Parisii de Consid. q. 14. num. 34. sit loquentis: Et hic non omitram, quod forum conscientiæ ligat, & validat actum, in quo est prætermissa forma tradita, vel non seruata, dummodo dolus non interuenierit: Inno. in cap. Quia propter, de elect. Ioan. Andr. & Abb. in cap. is qui, de sponsal. Abb. in cap. 1. de constit. Vbi Fel. & Dec. num. 28. 29. Gemmi. inc. 1. per illum textum, de sponsal. in 6. Anchar. in c. beneficium, q. 7. de Reg. lur. Iason. in l. si non sortem. n. 4. ff. de cond. indeb. Gig. de pens. q. 24. nu. 9. Quod nota pro eo, qui non publicauit resignationem iuxta Gregorianam, non emisit professionem fidei, non fuit approbatus ab examineribus electis in Synodo Diocæsana; habuit beneficium per electionem non seruata forma tradita à lure, vel per præsentationem patroni elapso tempore, aut per collationem non habentis facultatem, vel habentis, & non valentis conferre propter excommunicationem, suspensionem aut aliam causam. Nam isti omnes videntur tuti in foro conscientiæ, Abd. in cap. 1. de in integrum rest. ad finem. Anch. reg. 1. de reg. iur. quest. 7. colu. 34. Tirac. in tract. de leg. conu. gl. 2. num. 20. Boer. decis. 1. num. 15. cum alijs allegatis per Couar. in capit.

cum esset. n. s. de testa. & in reg. peccatum. §. 3. nu. 9. Dominicus Soto lib. 4. de iust. & iur. q. arr. 3. & plura exempla huius notabilis conclusionis affert Niconit. in ca. quoniam contra. par. 1. nu. 632. de probat.

4. Secundo pro affirmatiua facit, quod inter multos Germanos contra Concordata male prouisos, pauci nimis, veniant ad Urbem pro noua prouisione, & reformanda collatione, & tamen ad minus octo anni anno semel confitentur: hos omnes confitentes vnà cum Confessariis peccati accusare nimis durum apparet: vt in simili loquitur Nauar. in Man. c. 27. nu. 35.

6. Tertiò dictæ affirmatiua suffragatur, quod transgrediens legem humanam ex causa iusta, vel quæ sibi iusta videtur, sine dolo, non peccat saltem mortaliter: aut iustam causam videntur habere Germani, præsertim pauperes, effugiendi expeditiones per Curiam, attētis magnis sumptibus, qui requiruntur, & attenta Officialium Cancellariæ nonnunquam parua discretione, qua & ipsi contraueniētes Legi Concordatorum, pro pauperib. nolunt relaxare bullas sine præsentis solutione annatarum, etiam oblata, & data cautione de faciēda solutione adepta possessione: cum tamen dicta Concordata expressè statuunt terminum duorum annorum in Consistorialibus, & vnius anni in aliis beneficiis post adeptam possessionē, ad huiusmodi solutionem, prout tenentur est clerus in §. laxe, & §. de ceteris, &c. Ex quo ergo Officialia Curie non manent intra limites Concordatorum, Germanis ad eod. vitio verti non debet, quod & ipsi eadem Concordata transgrediantur.

9. Quarto facit, quod Cassa super reg. cano. decisiu ait, malam fidem causatam ex errore iuris non nocere quoad fructuum acquisitionem.

9. His tamen non obstantibus negatiuam huius quaestionis ostendit Bulla Clementis VII. nimis clarijs verbis, ibi: Et fructus nullo vnquam tempore fore facere, sed ad illorum restitutionem in vtroque foro efficaciter obligatos esse. Et sic frustra dubitamus habentes verba expressa Principis,

l. Ancilla. C. de furt. Accedunt etiam neruæ rationes ex quibus vna est, quod ipso iure priuati etiam in foro conscientie tenentur dimittere beneficium. Abb. in ca. ex arpande. §. vno. col. 8. de prob. Fel. in c. 1. col. 13. de const. Rui. conf. 4. nu. 11. lib. 5. communis opinio teste Alphonso Hoied. de incom. benef. p. 1. 13. nu. 61. Et si de facto detinent, tenentur ad restitutionem fructuum perceptorum in foro poli, vt est communis opinio, quæ patet ex adductis per Tiraq. in l. si vnquam. num. 291. & 262. C. de reuoc. dona. Ita loquitur de prædictis Flamin. Parl. de resig. lib. 3. q. 1. nu. 58. Et ratio est, quia quoties beneficium amittitur ipso iure, nullum ius remanet beneficiario Paris. d. lib. 3. q. 1. nu. 22. Igitur multo magis ad dimittendum & restituendum erunt obligati, qui à principio, iure Concordatorum restitente, nullum habuerunt titulum, Nec per lapsum temporis intrusio purgari, vel titulus acquiri potest, quia sunt vere intrusi, quos non iuuat longa detentio, c. dilecto. de p. ch. textus clarus in nostro casu in dicta Bulla Clem. VII. ibi: Sed & illos pro mala fidei possessoribus, ac merè intrusis ab omnibus haberi, & ceteri.

Ad primum pro affirmatiua factum argumentum, respondetur, doctrinam illam non esse extendendam, sed omnino restringendam ad forum conscientie purum, hoc est, quando defectus formæ, vel tituli, est ita occultus, quod probabiliter nemo alius cogitationem de eo defectu habebit, & ex petitione nouæ prouisionis, vel dimissione beneficii, prouisus patetur magnum dampnum status, vel famæ. His duobus concurrentibus titulum, aliàs de iure nullum, in foro conscientie sustineri, rectè ex mente allegatorum Doctorum asserimus. Ex quo inferitur primò: quando defectus tituli est notorius (vt si 14. notoriè constet resignationem non fuisse publicatam; vel prouisionem fuisse factam contra Concordata, vel beneficium esse priuatum ob non delationem habitus post constitutionem Sixti V.) vel famosus fama procedente ex vno teste verè sciare defectum, vel deductus in iudicium,

em, & semiplenè probatus, tunc prouisum minimè esse tutum insitendo possessioni, quia vltra iniustitiæ actû, etiã actiui præbet scandalum proximis videntib. talem prouisum detinere rem de iure ad se non pertinentem. *si. mala. 14. q. 6.* Nam vno peccante, ceterorum corda infirmorum percipiuntur. *si. mala. 2. q. 5.*

15. Secundo infertur Episcopos, & Prælatos conferentes beneficia ante lapsum trium mensium, vel post, cognita iam manu Pontificis appositione, vel quocunq. tempore primas dignitates, nunquam excusari à peccato mortali, quia faciunt actum iniustitiæ, & vtuntur iurisdictione aliena (quod est peccatû mortale) palàm, & publicè, quandoquidem omnes huiusmodi collationes fieri solent publicè coram Notariis, & testibus.

16. Tertiò infertur Decanos, quibus Ordinarii, vel Vicarii mandant taliter malè prouisis dare possessionem, non posse sine peccato mortali huiusmodi mandatis obedire, ne fiant contra iura Sedis Apostolicæ iniusti executores iniquorum Decretorum. *Barr. in l. iusta ff. de acq. poss. q. 1.* quia inferior legem, vel decretum superioris tollere, vel minuire non potest. *Clem. ne Romani. de elect.*

17. Cum enim illis nota sint, vel esse debeât iura Concordatorum, & ex tempore in literis expresso obtentæ ordinariæ prouisionis manifestum euadat, an in mente reseruato, & sic nulliter, sit facta prouisio, consequenter non potest illos latere taliter prouisorum iniustitiæ. Ne licet dicere

18. forsân Episcopus habet speciale indultum à S. Sede Apostolica: Nam hoc casu in literis prouisionis debet fieri mentio indulti ad effugiendum peccatum scandalii.

19. Quarto infertur ipsos prouisos ab Ordinariis contra Concordata vix vnquam in foro conscientiæ posse reddi excusabiles, propter iam dictas rationes, quod iura Concordatorum sint notissima, & semper collatio fiat publicè coram Notario, &c.

20. Vnde ad secundum argumentum re-

spondeo Confitentes, & Confessarios illos esse in periculoso statu. Ego in his, & omnibus me submittens censuræ S. Matris Rom. Ecclesiæ huiusmodi Confitentib. & Confessariis propono has conclusiones.

Prima conclusio. Quotiescunq. ex Decreto, seu alia declaratione constat, Legislatoris esse voluntatem ne contra legem canonicam detur de non vsu, vel non recepta lege (Prout de Concordatis & Decretis S. Concilii supra ostendimus) confessarii sunt obligati, non absoluere, sed ligare confitentes, donec proponant legi parere. Et idem dicendum quocunq. modo apparuerit in proposito casu dictas exceptiones esse friuolas, aut sine euidenti rationis fundamento.

Secunda conclusio. Quoties delictum contra legem canonicam induxit priuationem beneficii ipso iure, penitens non potest absolui, sine proposito dimittendi beneficium, vel propediem impetrandi à Sede Apostolica nouam prouisionem: quæ tamè in nullo foro suffragatur si alius certo modo impetrare præuenerit, multominus excusandus erit expediendo contra colligantem, gratiam, vt vocant, si neutri, sit sciat, vel scire debeat, alium verè habuisse prius, & habere, ius in re, vel ad rem questum, quod Pontifex per nullam subsequentem signaturâ tollere censetur. *iuxta reg. de iur. quæ. non vol. c. quâuis. de res. in 6.*

Tertia conclusio. Quoties lex inducit ipso iure, vel mandatum iudicis ipso facto censuram ecclesiasticam, contraueniens in foro conscientiæ non potest absolui, sine proposito petendi etiam absolutionem in foro externo, si factum sit notorium, vel famosum, vel in iudicio semiplenè probatum, vel aliàs aliqui præsumunt, vel presumere possunt ex facto locum esse censure. Quia hoc casu scandalum in foro externo datum, in foro poli non deletur, nisi ad sit voluntas etiam in foro externo satisfaciendi mandato Ecclesiæ: Et semel excommunicatus, in foro externo, semper pro tali est habendus, donec in eodem foro obtentâ fuerit absolutio.

Sed circa hæc occurrit notabile dubiû: quid

- quid sentiendum de iis, qui verè dicunt ex ignorantia Legis se peccasse. Videtur dicendum, illos ubique tutos, stante doctrina Putei, *lib. 1. decis. 281.* asserentis, licet decretum afficiat ignorantes quoad annulationem actorum, non tamen quoad poenam. Et Navar. ab excommunicatione excusat eum, qui ex ignorantia, non supina, vel crassa, agit contra legem etiam Papalem. *in Man. 27. nu. 16.* In contrarium verò est iud. Flam. *Parisi. lib. 1. q. 4.* Quod ignorantia non excuset, ubi est appositum decretum irritans, *Barb. in dem. a. nu. 25. de elect.* Huius dubii resolutio iustum, & amplum tractatum requireret: Nunc breuiter verum arbitramur, talem à censuris in foro conscientie excusari, non tamen à peccato scandali, si factum aliis sit notum, quoadusque poenitens ostenderit scientibus actum, causas ignorantie probabiles. Sic
- 30 Puteus *loco citato* loquitur de probabili ignorantia extrauagantis non notæ: quod illo casu admittenda sit exceptio ignorantie: non autem quando sumus in casu legis notæ, præsertim si Ius factò expressè resistit, prout in casu Concordaturum in utroque foro resistit declaratio Clementis
- 31 VII. Quare tutissimum semper erit, huiusmodi poenitenti persuadere, vt causas suæ ignorantie etiam in foro externo deducat, & pro noua prouisione in materiis beneficialibus apud S. Sedem Apostolicam, instanter agat, antequam alius certo modo præcurrat.
- 32 Ex his infertur, quod beneficiatus (siue fructus percipiat siue non) veniens ad Cōfessarium in habitu laicali, vel confitens se non gesta se habitum clericalem, non possit absolui, nisi ostendat voluntatem ad dimittendum beneficium, vel mox resumendum habitum, & petendam in foro fori nouam prouisionem. Quia talis est ipso iure priuatus ex constitutione Sixti V. cū
- 33 Decreto validissimo: Et cum omnia sint notoria, videlicet beneficii detentio, habitum deferendi negligentia, & ipsius constitutionis vigor, nullam in vilo foro potest prætere excusationem.
- 34 Secundò infertur, Cōfessarium cui cō-

stat ex factò, vel confessione cōfidentis, poenitentem post sacrū Concil. Triden. duos, vel plures Canonicatus obtentos detinere sine dispensatione Apostolica, non posse impartiri absolutionē, nisi poenitens proponat talia beneficia dimittere, vel nouam prouisionē, & dispensationē querere; stante interpretatione S. Congregationis, decretum dicti S. Concilii *Se. 7. c. 4.* extendētis, ad acceptandam duos Canonicatus: vt dicta S. Congregatio resoluit in vna Leodiē. & in vna Tyracon. quod pariter procedit, si quis Canonicatum cum vna Parochiali, vel alia dignitate sine dispensatione habeat, vt eadē S. Congregatio declarauit in vna Assisien. & vna Nouarien. & iterum in vna Neapolit. & vna Brixien.

Tertiò infertur Iudicē inferiorem, cui à Superiore facta est Inhibitio sub censuris, si procedat ad vltierus grauamen, non posse absolui à Cōfessario, nisi proponat in foro externo, legitimo & non cauilloso processu, iustificare factum, vel in eodem foro externo petere absolutionem, & satisfacere parti læsæ.

Ad tertium argumentum, pro negatiua propositum, respondemus ad maiore propositionem, illam non procedere casu quo læditur Ius tertii, & quando contrariens legi scit, vel scire debet Legislatorem, vel superiorem illam causam non habere pro sufficienti, & probabili. In nostro autem proposito conitat de voluntate superioris per constitutionem Clementis VII. constat item contrarietas Cōcordatis lædere, & iurisdictionem Sedis Apostolicæ, & ius Annatitium quæstum ad exigendam Annatam in beneficiis, quæ Annatam important. Ad assumptum dicimus indiscretos quosdam actus Annatarum non posse præiudicare Concordatis, ex quorum manutentione dependet tantæ Nationis erga S. Sedem obseruatiæ, sine qua Ecclesiarum status, nec felix, nec diuturnus esse potest. Et circa difficultatem propositam, prouisi habent viam recurrendi, vel ad eiusmodi officialiū Iudicē Ordinarium Illustr. Cardinalem Cæmerrariū, qui informatus faciliè iuxta Cōcordata

QVAESTIO VI.

Quæ sit differentia inter reseruationes Concordatorum & reseruationes inductas per Regulas Cancellariæ Apostolicæ.

data decernet mandatum, vel ad S. D. N. qui non difficulter pro pauperibus benemeritis prouisis concedet expeditionem per viam secreti: Quoniam has vias sollicitatores non libenter ingrediantur, quod non sine labore transeant. Vnde valde optandum foret, videre potentem aliquem in Curia pauperum Germanorum patronum, & amatorem, qui à S. D. N. generale mandatum obtineret contra Annatas, ut maiori discretionem vterentur, in admittendis obligationibus de futura solutione, iuxta CONCORDATA, saltem in causis pauperum. Id quod excellentissimus Dominus Dominus RAIMVNDVS Comes de Turri. &c. S. CÆS. MAIES. nunc in Vrbe Orator, ad promouendas omnium Germanorum causas promptissimus, aliquando præstare dignabitur. Certus sum, quod sic longè plures Germani pro gratia prouisionum venirent ad S. Sedem; ipsiq; Annatistæ indè sentirent longè maius commodum. Cum ego ante aliquot annos simile mandatum in casu speciali ab Illustrissimo Cardinale Caietano S. R. E. Camerario obtinuissim, Subcollector Annatarum fecit illud retineri, cōfugiendo ad illam exceptionem, de non vsu, cum suo, & meo damno: nam nec ille habuit Annatam, & ego discedens gratiā reliqui pro deserta: quoniam iam contra dictum Subcollectorem causam direxeram, ut dubium proponeretur in Rota, sed me tunc discedente nihil vterius actum fuit.

45 Ad quartum argumentum repetimus responsum supra q. 2. datum, videlicet decisionem Cassadori in eo reprobata esse per Clementis VII. declarationem, & verè obstat doctrina Bartoli in l. sed & si leges, §. si re eff. de pet. heredit. & Abb. in cap. ad nostra, de reb. Eccl. non alie. quia Ius Clementis VII. expressè resistit huusmodi acquisitioni fructuum in vtroque foro. Cassadorus autem excusari potest, cum suo tempore ista Iuris resistentia adhuc esset controuersa, & nulla lege certa declarata.

Vtilis est hæc quæstio, tum ad cognoscendum quid vtilitatis Concordata Germanis præstent, tum ad videndum, quæ sit Sanctæ Sedis erga Germanos benignitas.

Prima, & principalis differentia hæc est, quod vigore Regularum Cancellariæ, Ecclesiæ Cathedralis, & monasteria sint simpliciter seruata Pontifici: In Concordatis autem si extra Curiam contingat vacare Episcopatum, vel Monasterium, & Prælatum demortuus non fuerit Cardinalis, vel officialis Curia, Electio canonica permittitur fieri in partibus, iuxta Cōcordata, *ibi*. Item placet nobis, quod in metropolitanis, &c. Vbi interim notandum, Pontificem non sic electione esse ligatum, quin ex euidenti causa, postposito electo, Ecclesiæ de alio Prælatu possit prouidere. Id quod & ratio pontificiæ potestatis suadet, & ipsamet Concordatorum verba declarant, *ibi*. nisi ex rationabili, & euidenti causa, ac de dictorum fratrum [Cardinalium] consilio de digniori & vtiliori persona duxerimus prouidendum. Dixi, extra Curiam, quia si Episcopus Germanus moreretur in Curia, utiq; Pontifex prouideret vigore constitutionis Ad Regimen. Et multo magis, si in Curia moreretur aliquis Præpositus etiam si Præpositura aliàs sit electiua. Sic nuper mortuo in Vrbe Reuerendissimo D. Francisco Orano causarum S. Palatii Auditore doctissimo, ac proinde per eius obitum vacantibus tribus Præposituris diocæs. Leodiens. non obstantibus quod illæ aliàs etiam per specialem Cōcordiam cum Sede Apostolica essent electiua, S. D. N. vii vacantes in Curia, æquissima iustitiæ distributiua lance eas distribuit, conferendo vnam Amanien. Reuerendissimo D. Lamberto VRSO Litera-
VVuuu